

„Rejtett értékeink” vetélkedősorozat – II. forduló
Téli forduló

III. Feladat –Nyomolvasás

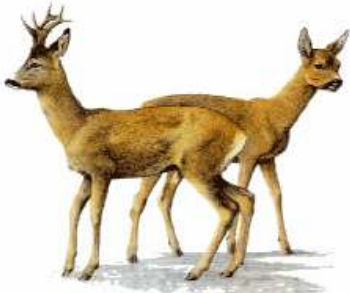

A téli havas napokon egy-egy séta, kirándulás alkalmával, a patakparton, mezőn, vagy erdőben sok állat nyomával találkozhatunk, még ha az állat maga ritkán kerül is szemünk elé. A hóban lévő nyomok árulkodnak, kik is laknak az erdőben.

Párosítsd össze a nyomokat az állatok képével!

Tedd az állítások betűjelét a megfelelő kép mellé a rubrikába!

Töltsd ki a táblázatot!

- az első oszlop első rubrikájába írd az állathoz tartozó lábnyom számát,
- a második rubrikába, ha az állat védett **V** betűt, ha fokozottan védett **FV**-t, ha nem védett **-**,
- a harmadik rubrikába, ha az állat mindenevő (állati és növényi táplálékot is fogyaszt) **M**, ha növényevő **N**, ha csak állatot fogyaszt **Á** betűt írd!

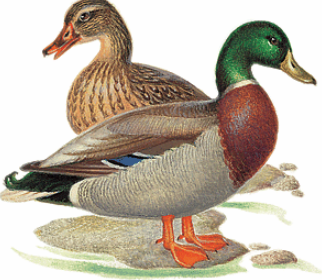

<table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="text-align: center;">4.</td> <td style="text-align: center;">-</td> <td style="text-align: center;">N</td> </tr> </table>	4.	-	N	 <p align="center">1.</p>
4.	-	N		
<table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="text-align: center;">12.</td> <td style="text-align: center;">V</td> <td style="text-align: center;">M</td> </tr> </table>	12.	V	M	 <p align="center">2.</p>
12.	V	M		
<table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="text-align: center;">9.</td> <td style="text-align: center;">-</td> <td style="text-align: center;">Á/M</td> </tr> </table>	9.	-	Á/M	 <p align="center">3.</p>
9.	-	Á/M		
<table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="text-align: center;">10.</td> <td style="text-align: center;">-</td> <td style="text-align: center;">N</td> </tr> </table>	10.	-	N	 <p align="center">4.</p>
10.	-	N		

„Rejtett értékeink” vetélkedősorozat – II. forduló
Téli forduló

<table border="1" data-bbox="312 315 687 409"><tr><td>14.</td><td>FV</td><td>Á</td></tr></table>	14.	FV	Á	<p>5.</p>
14.	FV	Á		
<table border="1" data-bbox="312 636 687 730"><tr><td>15.</td><td>–</td><td>M</td></tr></table>	15.	–	M	<p>6.</p>
15.	–	M		
<table border="1" data-bbox="312 882 687 976"><tr><td>8.</td><td>V</td><td>Á</td></tr></table>	8.	V	Á	<p>7.</p>
8.	V	Á		
<table border="1" data-bbox="312 1155 687 1249"><tr><td>13.</td><td>–</td><td>M</td></tr></table>	13.	–	M	<p>8.</p>
13.	–	M		
<table border="1" data-bbox="312 1449 687 1543"><tr><td>7.</td><td>–</td><td>Á/M</td></tr></table>	7.	–	Á/M	<p>9.</p>
7.	–	Á/M		
<table border="1" data-bbox="312 1722 687 1816"><tr><td>5.</td><td>V</td><td>M</td></tr></table>	5.	V	M	<p>10.</p>
5.	V	M		

A II. forduló beküldési határideje: 2010. február 20.

„Rejtett értékeink” vetélkedősorozat – II. forduló
Téli forduló

<table border="1" data-bbox="312 315 687 409"><tr><td>6.</td><td>V</td><td>Á</td></tr></table>	6.	V	Á	 <p>11.</p>
6.	V	Á		
<table border="1" data-bbox="312 620 687 714"><tr><td>1.</td><td>-</td><td>N</td></tr></table>	1.	-	N	 <p>12.</p>
1.	-	N		
<table border="1" data-bbox="312 949 687 1043"><tr><td>3.</td><td>-</td><td>M</td></tr></table>	3.	-	M	 <p>13.</p>
3.	-	M		
<table border="1" data-bbox="312 1263 687 1357"><tr><td>2.</td><td>-</td><td>M</td></tr></table>	2.	-	M	 <p>14.</p>
2.	-	M		
<table border="1" data-bbox="312 1561 687 1655"><tr><td>11.</td><td>V</td><td>M</td></tr></table>	11.	V	M	 <p>15.</p>
11.	V	M		

„Rejtett értékeink” vetélkedősorozat – II. forduló
Téli forduló

Kelet-cserhádi TK TOTÓ

II. Feladat

Karikázd be a megfelelő választ! Vigyázz, több helyes válasz is lehet egyes kérdéseknél!

1. Mekkora a TK területe?
a) 7425 hektár
b) 17654 hektár
c) 6916 h
2. Mikor lett védett a terület
a) 1978
b) 1989
c) 1998
3. Melyik hegységgel van rokonságban a kialakulása alapján a Kelet-Cserhát?
a) Bükk
b) Mátra
c) Börzsöny
4. Hol található a TK-ban tőzegmohás nádas?
a) Nádas-tó
b) Tábi-víztározó
c) Cser-tó
5. Melyik vármaradvány nem a Kelet-cserhádi TK-ban található?
a) kerekbükki sáncvár
b) ecsegi Ilonavár
c) Benevár
6. Honnak kaphatta a Cserhát a nevét?
a) csertölgyről
b) cser nemzetségről
c) Cser nevű vitézről
7. Mik a fő kőzetalkotók a Kelet-Cserhátban?
a) andezit, mészkő
b) homokkő, mészkő
c) mészkő, riolit
8. Milyen anyag fedi sok helyen a vulkáni kőzetet?
a) lajta mészkő
b) bazalt
c) dolomit
9. Hol található a Függe-kő?
a) Mátraszőlős
b) Sámsonháza
c) Kozárd

A II. forduló beküldési határideje: 2010. február 20.

„Rejtett értékeink” vetélkedősorozat – II. forduló
Téli forduló

10. Melyik Kelet-Cserhát legmagasabb pontja?
a) Bézma
b) Tepke
c) **Purga**
11. Mivel foglalkoztak a helyiek, aminek következményeként nem találni idős erdőket a területen?
a) **Mészégetés**
b) **Faszénégetés**
c) **Cserzőkéreg-termeléssel**
12. Hol alakult ki jellegzetes és híres borókás a legeltetés hatására?
a) Garáb
b) Ecseg
c) **Márkháza**
13. Milyen népcsoporthoz tartóznak vallják magukat az itt élők?
a) **Palóc**
b) Matyó
c) Jász
14. Melyik híres betyár lakott a Cserhát erdeiben?
a) Vidróczki Márton
b) **Sisa Pista**
c) Sobri Jóska
15. Melyik cserhádi várhoz kapcsolódik az „Ekebontó Borbála” legenda?
a) **Leányvár**
b) Szanda-vár
c) Bujáki vár
16. Melyik barlang nem üledékes kőzetben keletkezett a felsoroltak közül?
a) Betyár-barlang
b) **Függő-kői-barlang**
c) Pappenheim-barlang
17. Melyik fokozottan védett hulló faj él a TK-ban?
a) Parlagi vipera
b) Keresztes vipera
c) **Panonngyík**
18. Mely növények nem fordulnak elő az erdőirtások helyén, valamint a gyümölcsösök és szőlők felhagyásával keletkezett gyepeken?
a) Piros kígyószisz
b) Bíboros kosbor
c) **Karéjos vesepáfrány**
d) Erdei szellőrózsa
e) **Magas csucsóka**

„Rejtett értékeink” vetélkedősorozat – II. forduló
Téli forduló

19. Milyen védett halfaj fordulhat elő a Cserhát patakjaiban?
a) **Kövi csík**
b) Petényi márna
c) Sebes pisztráng
20. Milyen kőzetek találkozásánál jött létre a Szent László-forrás?
a) **Tufa-mészkö**
b) Homokkő-andezit
c) Mészkö-homokkő
21. Melyik településen található az oskolamester háza?
a) Buják
b) **Pásztó**
c) Ecseg
22. Mennyi kúria található Alsótoldon?
a) **1**
b) 3
c) egy sem
23. Melyik szent szobrát láthatjuk Nagybárcány főterén?
a) Nepomuki Szent János
b) **Szent Flórián**
c) Szent László
24. Milyen kőbe vájták az ecsegi Boros úti pincésort?
a) Lössbe
b) Tufába
c) **Homokkőbe**
25. Mi Kozárd egyetlen műemléke?
a) **Harangláb**
b) Templom
c) Kúria

„Rejtett értékeink” vetélkedősorozat – II. forduló
Téli forduló

III. feladat

Ismerd fel a nyitvatermőket és párosítsd össze a tobozokkal (termésükkel) és a levelükkel!
Segítségképpen adtunk egy-egy rövid leírást a fajokról.

Nyitvatermő neve	Levelének száma	Termésének száma
A Közönséges duglászfenyő	4.	4.
B Erdei fenyő	6.	7.
C Fekete fenyő	5.	6.
D Vörösfenyő	8.	5.
E Jegenyefenyő	1.	1.
F Ezüstfenyő	10.	3.
G Atlasz cédrus	7.	8.
H Közönséges tiszafa	9.	9.
I Közönséges lucfenyő	3.	2.
J Közönséges boróka	2.	10.

„Rejtett értékeink” vetélkedősorozat – II. forduló
Téli forduló

IV. Feladat - Terepbejárás

Útvonal: Sámsonháza-Polgármesteri Hivatal→ Vár-hegyi kőfejtő→ Fejérvő vára→ Szentkút → Szent László-hasadék → Remetelakások → Szentkút → Sámsonháza

Térképmelléklet:

I. Állomás: Sámsonháza – Faluséta, Polgármesteri Hivatal

Mi a szlovák neve Sámsonházának? (Šámšonház)

Sámsonháza címerében az ezüst pólya mit jelképez? (Kis-Zagyva patakot, a hullámos vonalat a heraldikában (címertanban) a pólyának hívják)

Melyik királynénak volt a birtoka Sámsonháza? (Zsigmond király felsége, Borbála)

A főtéren áll egy érdekes kút, kérdezze meg a helyieket, hogy nevezik ők ezt a kút! (Artézka)

A háborús emlékmű mellett bekanyarodva a templom előtti tér felé megyünk.

Kinek a szobra található a téren és milyen kötődése volt a faluhoz?(Kossuth Lajos, a helyi egyház főfelügyelője volt)

A szobortól jobbra van egy porta, a parókia, egy nagyon régi fa építménnyel, melléképülettel. Mi az és mire használták? (hidas, disznóól)

Felsétálva a templomhoz számoljuk, meg mennyi betonlépcső vezet fel! (71)

Milyen felekezeti a templom? (evangélikus)

Milyen egyházi jelkép van a bejárat ajtón és mit jelent? (kehely, amely úrvacsorai közösséget szimbolizálja)

Mikor építették a templomot? (1870)

A templomkert kerítése mentén, az ösvényen végigmegyünk és leérünk falu főutcájára, majd balra fordulunk.

A polgármesteri hivatalnál bemegyünk a Falumúzeumba (előtte fel kell hívni a polgármesterasszonyt!)

Milyen fűszertartó van az első szoba falán? (só)

Mire használták a kemence mellett lévő fából készült, nagy tárgyat? (káposztagyalulásra)

Milyen eszköz van a kék kredenc mellett jobbra? (péklapát)

Mi van a szekrény tetején a hátsó szobában? (kolbásztök)

A tájházból kijövet végigsétálunk az úton a József Attila utca 2. számig. Itt felsétálunk a székelykapuhoz és végigmegyünk az úton.

Milyen évszám található a székelykapun? (2006)

A II. forduló beküldési határideje: 2010. február 20.

„Rejtett értékeink” vetélkedősorozat – II. forduló
Téli forduló

A kőfal mellett hagyjuk el a falut. A földutat követjük egészen a patakig, ahol a hídon átmegyünk és a faluból kivezető kék turistaúton megközelítjük a Vár-hegyi kőfejtőt.

II. Állomás: Vár-hegyi kőfejtő

Sétáljon végig a volt bánya területén és olvassa el az ismertetőtablákat.

Milyen geológiai érdekessége van a kőbányának? (két lávafolyást tár fel, amelyre a sekélytengeri környezetben üledékes összlet települt, amely sok tengeri faunát tartalmaz)

Milyen anyagot (kőzeteket) bányászhattak itt? (andezit, lajtamészkö)

Miért színeződött vörösesre a kőzet? (andezit láva hőhatására történő vöröses elszíneződése miatt)

Mire használták a környékeliek az itt bányászott követ? (várfal, házak utak, vasutak építése)

Hogyan keletkeztek a hólyagok a lávafolyásban? (a láva a vízzel való érintkezése során hólyagok keletkeztek benne)

Milyen anyagok töltötték ki ezeket az üregeket? (kalcit, opál, sziderit)

III. Állomás: Fejérvő vár

Sétáljon vissza a faluba a kék jelzésen és a második utcán a kék turistajelen menjen fel a várhoz.

Hogy van szlovákul a vár? (zámok, hrad)

Ki volt a vár és mikor építették? (Sámson főúr, 1131 körül, XII. sz-ban)

Kit támogattott Sámson II. István halála után? (Borics)

Milyen legenda fűződik Sámson nevéhez? (II. vak Bélát felszólította, mondjon le e királyságról a vaksága miatt. Menekülés közben megsebesült és a Sajóba esett és a nehéz páncéling miatt belefulladt a folyóba)

Milyen célt szolgálhatott a vár melletti nagy üreg?(ciszterna, vízgyűjtő)

Régészeti kutatások szerint mi állt a vár helyén? (fából épült erődített épület)

IV. Állomás: Forró-kúti idős tölgy

Haladjon végig a gázpászta vonalán le a falu irányába, ahol az út becsatlakozik a kék turistaútba. Menjen a kék jelzésen!

Milyen jelzés látható a kék jelzés alatt és mit jelöl? (sárga gyöngysor, Via Margaritarum, Gyöngyök Útja zarándokút)

Útközben a gázpászta mentén látunk egy idős fát.

Milyen fajú a fa és kb. mennyi idős lehet? (kocsányos tölgy, 150-250 éves)

Becsülje meg kb. mekkora lehet a fa magassága! (15-25 m)

Utunkat a jelzésen folytatjuk.

V. Állomás: Szentkút

Mikor avatták a templomot bazilikává? (1970)

Kinek a nevét viseli a bazilika? (Nagyboldogasszony)

Kiknek a címere látható a templom bejárata felett? (Vereb és Almásy)

Ki fakasztotta a forrást? (Szent László)

„Rejtett értékeink” vetélkedősorozat – II. forduló
Téli forduló

Milyen csodatevések történtek a forrás vizénél? (megjelent Szűz Mária a Kis Jézussal és meggyógyította a néma pásztor gyermekét, stb)
Melyik barlangnak a mintájára épült a kőből készült kinti kegyhely? (Lourdesi-bg.)
Kiknek a sírboltja található a bazilikában? (Almásy család)
Milyen kötődésük volt a templomhoz? (ő birtokukhoz tartozott és a templomot is ők építették át)

Menjen tovább a jelzésen át a hídon.

VI. Állomás: Szent László hasadék

Hogyan jött létre a forrás a monda szerint? (Szent Lászlót a kunok üldözték, menekülés közben átugratott egy szakadékon, a lovának a patkója nyomán fakadt a forrás)
Kik üldözték Szent Lászlót, amikor átugratott a szakadékon? (kunok)
Hogy hívták a lovat, amellyel átugratott Szent László a szakadék felett? (Szög)
Milyen nyom látható a kőzetben a legenda szerint? (patanyom és a patkószegek nyoma)

(Egy kis kitérővel továbbhaladva a jelzésen a Szűz Mária, Szentháromság, Szent István és Szent Imre-forrást lehet megközelíteni.)

Menjen vissza a zöld jelzésen a templomig és menjen fel a jelen a Remetebárángokhoz!

VII. Állomás: Remetebárángok

Milyen kőzetbe vájták a lakásokat? (homokkő)
Milyen rendbeli szerzetesek éltek itt a XVIII. században? (Szent Antal)
Mikor halt meg az utolsó szentkúti remete? (1767)
Mit faragtak bele a kőzetbe a kápolnában? (keresztet, oltár)
Mennyi kápolna van belevájva a falba? (2)
Mennyi fakereszt van a műemléken? (3)

Visszatérve a Bazilikához, vagy visszamegyünk a kék jelzésen Sámsonházára, vagy az aszfaltúton Mátraverebélybe lehet eljutni.